

**Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут
Кафедра суспільних наук**

О776

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи

[Signature] к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ПРАВОНАВСТВО

JURISPRUDENCE

рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

тип дисципліни *обов'язкова*

мова викладання *українська*

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітня програма «Економіка підприємства»

«26» серпня 2022 року. – 18 с.

Розробник: Ватуля Ю.О., к.і.н., доцент, доцент кафедри суспільних наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Правознавство» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми "Економіка підприємства"

д.е.н., проф. А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Правознавство» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 1 від «28» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри О.Е. Ломоносова

Проект робочої програми дисципліни «Правознавство» розглянуто на засіданні кафедри суспільних наук

Протокол № 1 від «28» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Л.М. Бойко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Правознавство» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Голова методичної ради
ХННІ НУК О.М. Дудченко

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» затверджена методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Голова методичної ради
ХННІ НУК О.М. Дудченко

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисциплін	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю	12
8. Критерії оцінювання результатів навчання	16
9. Засоби навчання	17
10. Рекомендовані джерела інформації	17

ВСТУП

Анотація

Робочою програмою дисципліни «Правознавство» для підготовки бакалаврів передбачено надання студентам знань з правознавства для формування нового, вищого рівня правосвідомості та правової культури, що є надзвичайно важливим для розбудови правової демократичної держави і громадянського суспільства.

Розуміння основ конституційного, трудового, цивільного, адміністративного, кримінального, інших галузей права стає необхідною умовою життєдіяльності кожного громадянина України. В єдності з іншими гуманітарними дисциплінами правознавство може успішно утверджувати в свідомості молоді паростки свободи і громадської зрілості, вміння обстоювати і захищати свої власні права та виконувати свої обов'язки, що є однією з визначальних рис громадянина.

Вивчення і засвоєння студентами навчальної дисципліни сприятиме усвідомленню необхідності розбудови правової демократичної держави й дотримання верховенства Конституції України та верховенства права у нашому суспільстві.

Ключові слова: держава, право, система права, публічне право, приватне право, галузь права, конституція, адміністративна відповідальність, кримінальний злочин, господарське право, сімейне право, морське право, екологічне право.

Abstract

The Bachelor degree program of the discipline “Jurisprudence” provides students with knowledge of law to form a new, higher level of legal awareness and legal culture, which is extremely important for building a legal, democratic state and civil society. Legal education is of great importance in this process.

Understanding the basics of constitutional, labor, civil, administrative, criminal and other branches of law becomes essential for the life of every citizen in Ukraine. With other humanities, Law can successfully establish the sprouts of freedom and social maturity, the ability to defend and protect their own rights and perform their duties, which are crucial for a citizen.

The mastering of this discipline will contribute to the awareness of the need to build a democratic state governed by the rule of law and the Constitution of Ukraine in our society.

Key words: state, law, legal system, public law, private law, branch of law, constitution, administrative liability, criminal offense, commercial law, family law, maritime law, environmental law.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1 Загальна кількість годин - 90		1-й	1-й
Електронний ресурс на сайті ХННІ НУК http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html	Спеціальність 051 –«Економіка» Освітня програма: «Економіка підприємства»	Семестр	
Індивідуальне науково- дослідне завдання Немає		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 3.		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні заняття	
		15 год.	4 год.
		Самостійна робота	
	45 год.	78 год.	
	Індивідуальні завдання: -		
	Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

1) інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

2) загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові компетентності:

ФК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліни: історія України, всесвітня історія, українська мова, географія в курсі середньої загальноосвітньої школи.

4. Очікувані результати навчання

Очікуванні результати навчання включають:

ПР1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПР18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.Сучасне українське право.

Тема 1. Основи теорії держави і права. Держава: визначення та ознаки. Історичні типи держав. Функції і форми держави. Теорії держави. Право: поняття та основні ознаки. Джерела, система і галузі права. Правова поведінка і юридична відповідальність.

Джерела інформації:

основні: [1, с.5 – 11]; [2, с.9–12]; [7, с.14–19]; [9, с.7 –13];

додаткові: [12, с.10–14]; [13, с.18–25].

Тема 2. Конституційне право. Права, свободи та обов'язки громадян і гарантії їх дотримання. Референдуми. Виборче право і виборча система. Територіальний устрій України. Громадянство. Система органів державної влади і місцевого самоврядування. Суверенітет Української держави.

Джерела інформації:

основні: [3, с.16 – 23] ; [9, с.25 – 29]; [10, с.28 – 33];

додаткові: [13, с.33 – 37]; [14, с.36–40];

Тема 3. Адміністративне право України. Поняття адміністративного права. Предмет правового регулювання. Норми адміністративного права. Державна служба і державні службовці. Форми і методи державного управління. Адміністративна відповідальність.

Джерела інформації:

основні: [5, с.36–41]; [9, с.38–43]; [10, с.30 – 34].

додаткові: [13, с.39–44]; [15, с.29–35].

Тема 4. Кримінальне право України. Поняття кримінального права. Предмет, метод, ознаки. Кримінальна відповідальність. Поняття злочину. Поняття покарання. Звільнення від покарання.

Джерела інформації:

основні: [2, с.51–56]; [7, с.44–52]; [9, с.76 –84];

додаткові: [14, с.45–49]; [15, с.57 –62];

Тема 5. Екологічне право. Поняття, предмет і метод екологічного права. Система екологічного права. Джерела екологічного права. Об'єкти і суб'єкти. Принципи екологічного права. Права і обов'язки громадян України у галузі екології.

Джерела інформації:

основні: [5, с.101–113]; [8, с.122 – 126]; [10, с.180-184];

додаткові: [12, с.146 – 151]; [16, с.134 – 139];

Тема 6. Судові та правоохоронні органи в Україні. Правосуддя в Україні: ознаки, принципи, завдання. Конституційний суд України. Правоохоронна діяльність в Україні.: поняття, характеристика. Нотаріат в Україні: поняття, функції, завдання. Прокуратура в Україні. Адвокатура в Україні. Поліція. Служба Безпеки України. Інші правоохоронні органи України.

Джерела інформації:

основні: [5, с.189 – 194]; [8, с.151 – 158]; [10, с.121– 128];

додаткові: [12, с.172 –177]; [16, с.210 – 218]; [19, с.198 – 206];

Тема 7. Міжнародне публічне право. Поняття міжнародного публічного права. Функції і система. Норми і структура міжнародного публічного права. Джерела міжнародного публічного права. Принципи.

Джерела інформації:

основні: [9, с.180 – 189]; [10, с.231 – 237]; [11, с.231 – 237];

додаткові: [14, с.245 – 252]; [16, с.229 – 237]; [19, с.304 – 311];

Тема 8. Цивільне право України. Поняття цивільного права, його норми і функції. Цивільні правовідносини. Захист цивільних прав. Право інтелектуальної власності. Договір: поняття та види. Спадкування: поняття та види.

Джерела інформації:

основні: [1, с.177 – 184]; [4, с.165 – 171]; [8, с.245 – 252];

додаткові: [12, с.267 – 275]; [14, с.198 – 208];

Тема 9. Сімейне право України. Визначення, джерела. Умови і порядок укладення шлюбу. Особисті немайнові права і обов'язки подружжя. Особиста приватна власність та спільна сумісна власність подружжя. Особисті і майнові права і обов'язки батьків і дітей. Шлюбний договір. Припинення шлюбу. Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Усиновлення. Опіка і піклування. Патронат.

Джерела інформації:

основні: [4, с.136 – 142]; [7, с.288 – 297]; [9, с.304 – 310];

додаткові: [17, с.222 – 231]; [19, с.334 – 340];

Тема 10. Трудове право. Трудове право: визначення, джерела. Колективний та трудовий договори. Контракт. Порядок прийняття на роботу. Робочий час. Відпустки. Трудова дисципліна. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність.

Джерела інформації:

основні: [7, с.210 – 217]; [8, с.341 – 347]; [9, с.262 – 268];

додаткові: [14, с.330 -336]; [16, с.286 – 296];

Тема 11. Господарське право. Поняття господарського права. Принципи господарської діяльності. Методи господарського права. Види підприємств в Україні. Правовий статус громадянина-підприємця. Види господарських договорів.

Джерела інформації:

основні: [4, с.211 - 220]; [7, с.356 – 367]; [8, с.300 – 308];

додаткові: [12], с.378 – 385; [15], с.268 – 277;

Тема 12. Житлове право. Поняття житлового права України. Функції та принципи житлового права. Договір житлового найму. Приватизація державного житлового фонду. Адміністративна і кримінальна відповідальність за порушення житлових прав.

Джерела інформації:

основні: [2, с.184 – 193]; [5, с.216 – 225]; [7, с.257 – 264];

додаткові: [17, с.298 – 236]; [18, с.244 – 252];

Тема 13. Право соціального захисту в Україні. Соціальне забезпечення і соціальний захист. Пенсійне забезпечення в Україні. Соціальний захист різних категорій населення. Страхування і страхова діяльність.

Джерела інформації:

основні: [1, с.178 – 186]; [4, с.265–274]; [9, с.212 – 220];

додаткові: [14, с.241 – 252]; [17, с.209 – 215];

Тема 14. Морське право. Поняття морського права. Кодекс торговельного мореплавства України. Характерні риси морського права. Принципи морського права. Правовий статус територіального моря. Україна і міжнародне законодавство.

Джерела інформації:

основні: [1, с.276 – 281]; [7, с.223 –232]; [10, с.218 – 226];

додаткові: [12, с.314 –318]; [15, с.269 – 276];

Тема 15. Земельне право. Поняття, предмет і система Земельного права України. Принципи Земельного права. Об'єкти і суб'єкти Земельного права. Право орендного землекористування. Договір оренди земельної ділянки. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Інші види відповідальності.

Джерела інформації:

основні: [2, с.175–184]; [4, с.118–126]; [8, с.241–248];

додаткові: [12, с.216 – 224]; [18, с.288 – 296].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.		л.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Сучасне українське право								
Тема 1. Основи теорії держави і права.	6	2	1	3	7,3	1	0,3	6
Тема 2. Конституційне право.	6	2	1	3	6,8	0,5	0,3	6
Тема 3. Адміністративне право України.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 4. Кримінальне право України.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 5. Екологічне право.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 6. Судові та правоохоронні органи в Україні.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 7. Міжнародне публічне право.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 8. Цивільне право України.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 9. Сімейне право України.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5

Тема 10. Трудове право.	6	2	1	3	5,8	0,5	0,3	5
Тема 11. Господарське право	6	2	1	3	5,7	0,5	0,2	5
Тема 12. Житлове право.	6	2	1	3	5,7	0,5	0,2	5
Тема 13. Право соціального захисту в Україні.	6	2	1	3	5,7	0,5	0,2	5
Тема 14. Морське право.	6	2	1	3	5,7	0,5	0,2	6
Тема 15. Земельне право.	6	2	1	3	5,7	0,5	0,2	5
Разом за модулем	90	30	15	45	90	8	4	78
Разом з дисципліни	90	30	15	45	90	8	4	78

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи теорії держави і права. Конституційне право.	2	0,5
2	Адміністративне та кримінальне право України.	2	0,5
3	Екологічне право. Судові та правоохоронні органи в Україні.	2	0,5
4	Міжнародне публічне право. Цивільне право України.	2	0,5
5	Сімейне право України. Трудове право.	2	0,5
6	Господарське та житлове право.	2	0,5
7	Право соціального захисту в Україні та морське право.	2	0,5
8	Земельне право.	1	0,5
	Разом	15	4

5.3 Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	15	4
2.	Підготовка до практичних занять	1 год. на 1 заняття	8	4
3.	Підготовка реферату	на 1 роботу	6	-
4.	Підготовка до тестів		8	
5.	Підготовка до екзамену		8	40
6.	Виконання контрольної роботи	до 30 год. на 1 роботу	-	30
	Разом		45	78

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, аудіозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усні відповіді;

- тестування;
- виконання практичних завдань;
- контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

- Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

- Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену.

- Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок - 40 балів. Право здавати заключний екзамен дається студенту, який з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного екзамену набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

- Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

- Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань, що охоплюють зміст робочої програми дисципліни.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Таблиця 5

Практичне заняття

Бал	Критерії оцінювання
5/4	Студент на основі знань базових категорій дисципліни «Правознавство» демонструє творче осягнення матеріалу, вміє систематизувати нормативно-правовий матеріал, давати об'єктивну оцінку конкретним подіям і процесам. Логічно, безпомилково і ґрунтовно відповідає на поставлені питання.
4/3,5	Студент володіє понятійним апаратом дисципліни «Правознавство», розуміє логіку процесів застосування права, демонструє наявні знання у висновках відповіді, але припускається логічної непослідовності або виявляє неповні знання навчального матеріалу.
3/3	Студент запам'ятовує, осмислює правові норми і процеси, виявляє певні вміння їх систематизувати, однаке допускає деякі незначні

	помилки і неточності.
2/2	Виставляється студентові, який не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок під час усної відповіді, відповідає нелогічно і непослідовно. Демонструє повну нездатність систематизувати матеріал і робити висновки..
1/1	Студент плутається у відповіді, не може відповісти на питання викладача; в цілому не володіє матеріалом.
0/0	Студент не зміг відповісти.

У чисельнику – для студентів денної форми навчання;

У знаменнику - для студентів заочної форми навчання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідним модулем.

Тестове завдання містить запитання одиничного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 6).

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)

Таблиця 6

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Правознавство». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати нормативно законодавчу базу, статистичні матеріали, спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 10-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату (для денної форми навчання)

Таблиця 7

Бал	Критерії оцінювання
10	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах.

	Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в датах та подіях.
6	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи (для заочної форми навчання) проводиться за 28-ми бальною шкалою (див. табл. 8).

Таблиця 8

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
28	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог. Разом з тим в роботі є певні неточності.
15	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог.
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно. Мають місце грубі помилки. Висновки

	сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно
0	Роботу не виконано.

Узагальнюючі результати поточного контролю

Таблиця 9

Узагальнюючі результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулями та формами навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Участь у практичних заняттях	8 · 5 балів = 40 балів	8 · 4 бали = 32 бали
Поточний модульний контроль	1 МКР · 10 балів = 10 балів	-
Реферат	10 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. · 28 балів = 28 балів
Всього	60	60

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Правознавство» проводиться після закінчення її вивчення у формі комплексного письмового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з відповідей на три теоретичних питання та тесту в білеті.

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти при складанні письмового екзамену (для денної та заочної форм навчання) наведені у табл. 10. Максимальна сума балів за одне питання дорівнює 10 балам.

Таблиця 10

Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти при складанні письмового екзамену (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
10	Студент вільно володіє матеріалом, вільно орієнтується в нормативно-правових актах, повно, послідовно, логічно і аргументовано викладає їх, підкріплюючи вдалими прикладами. Використовує інформацію з новітніх джерел. Демонструє вміння систематизувати знання даної теми та робити правильні висновки.
8	Студент володіє матеріалом, вміє орієнтуватися в нормативно-правових актах, достатньо повно, послідовно і логічно викладає матеріал, вміє робити висновки. Разом з тим у відповіді присутні деякі неточності і помилки.
6	Студент в цілому володіє матеріалом, орієнтується в нормативно-

	правових актах, послідовно і логічно викладає матеріал, однак його відповіді не вистачає аргументації. Студент не використовує новітніх даних з даної проблеми, а користується старими нормативно-правовими актами..
4	Студент в цілому володіє матеріалом, непогано орієнтується в законодавчих актах, послідовно викладає матеріал, хоча його відповіді бракує логічності і аргументації. Допускаються певні помилки. Студент використовує застарілі нормативні акти, слабо вміє систематизувати матеріал, робить висновки, що мають загальний характер.
2	Студент знає основні нормативно-правові акти, але не в стані їх пов'язати між собою, відтак його відповідь нелогічна і непослідовна. Повністю відсутнє вміння систематизувати матеріал, мають місце грубі помилки.
0	Студент не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні комплексного екзамену.

У табл. 11 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

Таблиця 11

№ теми	Денна форма		Заочна форма	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
Т 1	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 2	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 3	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 4	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 5	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 6	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 7	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4
Т 8	Практичне заняття	5	Практичне заняття	4

	Реферат	10		
ПМК	Тест	10	-	-
-	-	-	Контрольна робота	28
Сума		60	Сума	60
Підсумковий контроль	Екзамен, в т.ч. письмові відповіді на три питання та тест	40	Екзамен, в т.ч. письмові відповіді на три питання та тест	40
Сума		100		100

9. Засоби навчання

З метою формування у майбутніх фахівців професійної компетентності в освітньому процесі використовуються такі засоби навчання:

- мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Конституція України. URL: <http://zakonrad.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Правознавство: підручник; уклад. Г.І. Балюк, Е.Ф. Демський та ін. ; за відп. ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2017. 632 с.
3. Шестопалова Л., Крегул Ю.І., Батрименко В.І. Основи правознавства. Навчальний посібник; за ред. проф. Ю.І. Крегула. К.: КНУ, 2018. 528 с.
4. Правознавство. навч. посібник: за ред. В. Мірошніченко, Д. Каменський. К.: Центр навчальної літератури, 2018 р. 288 с.
5. Правознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Х.: «Фоліо», 2014. 635 с.
http://www.bookland.com/download/p/pr/pravoznavstvo_folio/sample.pdf.
6. Ватуля Ю.О. Правознавство. Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. М.: НУК, 2021. 108 с.
7. Кириченко В. М. Правознавство: Модульний курс. К.: Центр учбової літератури, 2016. 328 с.

8. Козюбра М. І. Загальна теорія права: підручник.; за заг. ред. М. І. Козюбри. К.: Ваїте, 2015. 392 с.

9. Кравченко В.В., Савчук О.П. Правознавство. М.: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2005. 560 с.

10. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство: Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою. К.: Центр навч. літератури, 2006. .;184 с.

11. Правознавство: підручник; за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. К.: Юрінком Інтер, 2007. 752 с.

Допоміжна література

12. Горун О.В., Камінська Н. В., Фатхутдінова О. В. Теорія держави і права: навч. посіб. К.: КНТ, 2011. 216 с.

13. Гусарев С. Д. Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. Теорія права і держави: навч. посіб. К.: Правова єдність, 2008. 270 с.

14. Загальна теорія держави і права; за ред. В. В. Копейчикова. К.: Юрінком Інтер, 2000. 313 с.

15. Цвік М.В., Петришин О.В., Авраменко Л.В. та ін. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів. Х.: Право, 2009. 584 с.

16. Калюжний Р.А., Тимченко С.М., Пархоменко Н.М., Легуша С.М. Загальна теорія держави і права: навч. посіб.; К.: Паливода А. В., 2007. 296 с.

17. Конституційне право України: підручник; за ред. Ю. М. Тодики. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2002. 544 с.

18. Юридичні терміни: тлумачний словник; за ред. В. Г. Гончаренко. К.: Либідь, 2003. 317 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.mon.gov.ua>
5. <http://reyestr.court.gov.ua>
6. <https://legalaid.gov.ua/>
7. www.Wikipedia.ua

Розробник

к.і.н., доцент

Ватуля Ю.О.